

DOI 10.26886/2520-7474.5(63)2024.3

UDC: 1:130.2:004.9

**VIRTUAL COMMUNITIES AS CARRIERS OF NEW VALUES IN THE
DIGITAL AGE**

Maksym Pedchenko, Postgraduate Student

<https://orcid.org/0009-0001-0914-3855>

e-mail: backj815@gmail.com

Mykhailo Dragomanov State University of Ukraine

The article is devoted to analyzing virtual communities' role in forming new value orientations in the modern information society. The theoretical foundations and socio-philosophical aspects of the functioning of virtual communities, as well as their influence on the processes of cultural creation and the transformation of social relations, are considered. It studied how digital platforms become an environment for developing new forms of social interaction, supporting subjective well-being, and creating collective identity. The importance of virtual communities as tools of globalization that promote interaction between different cultures and social groups is emphasized. The article also discusses future trends in the development of virtual communities, particularly the use of the latest technologies, such as augmented and virtual reality, and the impact of these communities on the formation of new social norms and ethical standards in the digital age. The research results can be used to develop strategies for effectively managing virtual communities and supporting their sustainability in the conditions of globalization.

Keywords: *virtual communities, new values, social philosophy, cultural creation, information society, digital interaction, subjective well-being, social norms, globalization, digital identity.*

Аспірант Педченко М.Ю., Віртуальні спільноти як носії нових цінностей у цифрову епоху/Український державний університет імені Михайла Драгоманова, Київ, Україна.

Стаття присвячена аналізу ролі віртуальних спільнот у формуванні нових ціннісних орієнтацій у сучасному інформаційному суспільстві. Розглянуто теоретичні основи та соціально-філософські аспекти функціонування віртуальних спільнот, їхній вплив на процеси культуротворення та трансформацію соціальних відносин. Досліджено, як цифрові платформи стають середовищем для розвитку нових форм соціальної взаємодії, підтримки суб'єктивного благополуччя та створення колективної ідентичності. Підкреслено значення віртуальних спільнот як інструментів глобалізації, що сприяють взаємодії між різними культурами та соціальними групами. У статті також обговорюються майбутні тенденції розвитку віртуальних спільнот, зокрема використання новітніх технологій, таких як доповнена та віртуальна реальність, та вплив цих спільнот на формування нових соціальних норм і етичних стандартів у цифрову епоху. Результати дослідження можуть бути використані для розробки стратегій ефективного управління віртуальними спільнотами та підтримки їхньої стійкості в умовах глобалізації.

Ключові слова: *віртуальні спільноти, нові цінності, соціальна філософія, культуротворення, інформаційне суспільство, цифрова взаємодія, суб'єктивне благополуччя, соціальні норми, глобалізація, цифрова ідентичність.*

Постановка проблеми. У сучасному мережевому суспільстві віртуальні спільноти стали іманентною частиною соціальної реальності, формуючи нові ціннісні патерни та трансформуючи традиційні аксіологічні структури. Цей процес породжує складні колізії між

усталеними соціальними нормами та новими інтенціональностями, що виникають у цифровому середовищі, вимагаючи глибокого філософського осмислення їх впливу на колективну свідомість та індивідуальну ідентичність. Актуальність теми зумовлена необхідністю дослідження того, як віртуальні спільноти, діючи як носії нових цінностей, впливають на формування соціальних відносин та перерозподіл влади в суспільстві. Іманентний характер цифрових технологій у повсякденному житті створює нові інтенціональні структури взаємодії, що призводить до виникнення патернів поведінки, які можуть суперечити традиційним етичним та моральним нормам, спричиняючи аксіологічні колізії. Дослідження віртуальних спільнот як феномену, що має потенціал до радикальної трансформації соціальних цінностей, є надзвичайно актуальним. Воно дозволяє не лише виявити імпліцитні аксіологічні зміни, але й зрозуміти їх інтенціональність та вплив на майбутнє розвитку суспільства, що знаходиться на перехресті між традиційними цінностями та новими, сформованими у цифрову епоху.

Віртуальні спільноти сьогодні охоплюють широке коло інтересів та сфер діяльності. Однією з найбільш відомих є *Reddit*, яка об'єднує користувачів навколо різноманітних тем, від науки і технологій до розваг та особистого розвитку. Кожен користувач може приєднатися до різних «сабредітів», які є тематичними підспільнотами, створюючи унікальну екосистему для обміну ідеями та знаннями. *GitHub* – це професійна спільнота розробників програмного забезпечення, де учасники можуть спільно працювати над проєктами, обмінюватися досвідом та вчитися один у одного. Спільнота активно підтримує розвиток відкритого програмного забезпечення та сприяє професійному зростанню учасників. *Stack Overflow* – ще одна професійна спільнота, що надає можливість програмістам ставити запитання та відповідати на них. Це платформа для обміну знаннями, яка допомагає вирішувати складні

технічні питання та сприяє навчанню. У соціально-політичному контексті вагомим прикладом є спільноти у *Facebook*, де користувачі об'єднуються навколо суспільно важливих тем, таких як активізм, соціальні рухи та громадянське суспільство. Такі спільноти допомагають координувати дії, організовувати заходи та мобілізувати підтримку. *Discord* – це платформа, популярна серед геймерів та ентузіастів різних хобі, де учасники можуть спілкуватися в чатах та голосових каналах. Вона дозволяє створювати тематичні сервери, які об'єднують людей з усього світу для обговорення спільних інтересів. Платформа *LinkedIn* створює професійні спільноти, де фахівці різних галузей можуть встановлювати ділові контакти, ділитися професійною інформацією та знаходити нові можливості для кар'єрного зростання. Спільнота *Quora* дозволяє користувачам ставити запитання на різні теми та отримувати відповіді від експертів та ентузіастів. Вона сприяє обміну знаннями та досвідом у широкому колі питань. *Coursera* та інші освітні платформи об'єднують студентів та викладачів з усього світу для спільного навчання та обміну знаннями в онлайн-курсах. У сфері здорового способу життя прикладом є спільноти на платформах, таких як *MyFitnessPal* або *Fitbit*, де користувачі обмінюються порадами щодо тренувань та харчування, підтримуючи один одного у досягненні спортивних цілей. *Pinterest* створює віртуальну спільноту навколо творчості, де користувачі діляться ідеями щодо дизайну, кулінарії, моди та інших творчих захоплень, надихаючи одне одного.

Метою статті є здійснення соціально-філософського аналізу віртуальних спільнот як носіїв нових ціннісних орієнтацій у цифрову епоху. Дослідження спрямоване на виявлення особливостей формування та трансформації цінностей у межах цих спільнот, а також на аналіз їхнього впливу на традиційні аксіологічні структури суспільства. Основна увага приділяється розумінню механізмів

взаємодії між учасниками віртуальних спільнот та визначенню нових інтенціональностей, що виникають у процесі комунікації та співпраці в цифровому середовищі.

Виклад основного матеріалу. М. Кастельс у своїй праці «The Rise of the Network Society» розглядає процес становлення мережевого суспільства, яке стало визначальною характеристикою інформаційної епохи [6]. Автор підкреслює, що мережеве суспільство виникло внаслідок економічних і соціальних трансформацій, які стали можливими завдяки впровадженню інформаційних технологій та розвитку інтернет-економіки. Кастельс аналізує, як стрімкий розвиток технологій та інновацій змінює соціальну структуру, економічні відносини та культурні практики на глобальному рівні. Основний акцент робиться на тому, що мережеве суспільство є глобальним явищем, яке охоплює різні аспекти життя, починаючи від економіки і закінчуючи культурними формами вираження. Це суспільство характеризується новими типами соціальної взаємодії, які формуються завдяки можливості безпосереднього зв'язку між індивідами та групами через цифрові платформи. Важливим є те, що ці зв'язки більше не залежать від географічних меж, а культурна ідентичність набуває нових рис під впливом глобальних комунікаційних мереж [6].

Праця М. Кастельса є ключовою для розуміння тих процесів, які відбуваються у сучасному суспільстві, зокрема, для дослідження віртуальних спільнот як феномену, що безпосередньо пов'язаний із розвитком мережевого суспільства. У контексті нашої статті важливо звернути увагу на те, як ці нові форми соціальної організації впливають на процеси культуротворення та формування нових ціннісних орієнтацій у віртуальних спільнотах. Мережеві структури, що розглядаються Кастельсом, не лише трансформують економічні моделі, але й глибоко впливають на соціальні відносини та культурні процеси, створюючи

передумови для виникнення нових аксіологічних патернів у цифровому середовищі [6].

Актуальність феномену віртуальних спільнот у контексті трансформаційних процесів інформаційного суспільства зумовлює необхідність глибокого філософського осмислення їх ролі в сучасній соціокультурній реальності. Віртуальні спільноти виникають як реакція на нові виклики, що постають перед суспільством в умовах цифрової епохи, де традиційні освітні та соціальні інституції потребують адаптації до нових форм взаємодії та співпраці. Як зазначає В. Андрущенко, наразі час для «розумної освіти», що відповідає потребам сучасного суспільства та створює нові можливості для інтеграції знань та досвіду різних соціальних груп [1]. Значущість віртуальних спільнот полягає в їх здатності об'єднувати людей навколо спільних цінностей та інтересів, незалежно від географічних меж, соціального статусу чи культурних відмінностей. Віртуальні платформи, на яких функціонують ці спільноти, стають місцем для розвитку нових ціннісних орієнтацій, що включають пріоритетність знань, відкритість інформації та співпраці. Ці спільноти виступають як середовище, де формується нова соціальна реальність, що має власні етичні та моральні норми, котрі часто суперечать традиційним ціннісним патернам.

Водночас важливо враховувати, що віртуальні спільноти не лише перетворюють соціальні взаємодії, але й змінюють освітні парадигми, що впливає на формування «розумної освіти» [1]. Вона стає не просто інструментом передачі знань, а й простором для розвитку інтелектуального потенціалу індивідів та суспільства в цілому. Така освітня модель базується на принципах інтерактивності, доступності та індивідуалізації навчання, що сприяє формуванню нових аксіологічних орієнтацій у контексті цифрового суспільства [1].

О. Дзьобань зазначає, що «у даний час активно формується нова глобальна соціальна реальність, яка діалектично поєднується з локальною соціальною реальністю. Світ на глобальному й на локальному рівнях стикається з ускладненням соціокультурної динаміки суспільства, небаченими раніше біфуркаціями. В умовах глобалізації конкретні культури, піддаючись змінам, починають не тільки активно протидіяти, але й рефлексувати, прагнучи підтримувати свою ідентичність. Зі свого боку місцеві, культурні особливості, представлені, в тому числі, у персональних, локальних мережах, впливають на характер рефлексії самої глобалізації, того соціуму, який продукує глобальні віртуальні мережі» [2, с. 10]. Дійсно, формування нової глобальної реальності супроводжується не лише інтеграцією, а й диференціацією культур, які прагнуть зберегти свою ідентичність, адаптуючись до викликів глобалізації. Цей процес має діалектичний характер: з одного боку, глобалізація, проникаючи в локальні суспільства, змінює їхню соціокультурну динаміку, створюючи нові форми соціальної організації та комунікації. З іншого боку, локальні культури, адаптуючись до глобальних змін, активно впливають на сам характер глобалізації, формуючи її віртуальні та реальні прояви.

Цей вплив виражається у створенні локальних мереж, які є не лише засобом збереження культурних особливостей, але й інструментом для участі у глобальних процесах. Місцеві соціальні мережі, відображаючи культурні особливості, надають специфічного змісту глобальним комунікаціям, що породжує нові біфуркації в соціокультурній динаміці. Таким чином, ми можемо говорити про своєрідний діалог між глобальним та локальним, який стає основою для створення нових ціннісних орієнтацій у мережевому суспільстві. Особливо важливою є рефлексія, яку локальні спільноти здійснюють щодо глобалізаційних процесів. Вони не просто пасивно сприймають

глобальні тренди, а активно взаємодіють з ними, переосмислюючи їх у власному культурному контексті. Це сприяє формуванню нових культурних ідентичностей, які поєднують у собі глобальні та локальні елементи, створюючи унікальні культурні форми, що існують одночасно на кількох рівнях соціальної реальності [2, с. 10-11].

Інтернет-технології, як зазначає О. Найдьонов, мають суперечливий вплив на процеси культуротворення, що проявляється в їхній здатності одночасно створювати нові культурні форми та викликати ризик руйнації традиційних культурних практик [3]. З одного боку, цифрове середовище відкриває нові можливості для комунікації, поширення знань та інтеграції різних культурних елементів, що сприяє культурній глобалізації та формуванню нових форм культурної ідентичності. Наприклад, розвиток віртуальних спільнот дозволяє індивідам з різних частин світу взаємодіяти, обмінюватися досвідом та створювати нові ціннісні орієнтації, що стають основою для формування глобальних культурних феноменів.

Проте, з іншого боку, цей процес супроводжується низкою проблем, серед яких найважливішими є уніфікація культурних норм, стандартизація культурних продуктів та зниження значущості локальних культурних особливостей. Найдьонов підкреслює, що такі процеси можуть призводити до втрати культурного різноманіття та зниження рівня культурної самобутності, адже масова культура, що поширюється через інтернет, має тенденцію до зведення складних культурних феноменів до простих, універсальних форм [3, с. 95-96]. Ми бачимо, що інтернет-технології стають ареною боротьби між глобальними та локальними культурними трендами, створюючи простір для розвитку нових форм культуротворення, які одночасно інтегрують і конфліктують з традиційними культурними практиками. Ця діалектична взаємодія між глобальним та локальним вимагає глибокого філософського

осмислення та пошуку нових підходів до збереження культурного різноманіття в умовах цифрової епохи.

У процесі розвитку віртуальних спільнот особливу роль відіграють питання визначення ефективного контенту та стратегій його поширення. Як зазначають Р. Паздерська та О. Марковець, успішність функціонування віртуальної спільноти значною мірою залежить від якості та релевантності контенту, що пропонується її учасникам, а також від здатності спільноти адаптуватися до потреб і запитів своєї аудиторії [4]. Важливим аспектом у цьому контексті є визначення інтересів і пріоритетів членів спільноти, що дозволяє створювати контент, який не лише відповідає їхнім очікуванням, але й стимулює до активної участі та взаємодії.

Р. Паздерська та О. Марковець наголошують, що для підвищення ефективності контенту необхідно враховувати специфіку платформи, на якій функціонує спільнота, а також тип взаємодії, що є характерним для її учасників. Віртуальні спільноти, які акцентують увагу на обміні знаннями, потребують контенту, що сприяє колективній рефлексії та формуванню нових знань, тоді як спільноти, орієнтовані на розважальний або комерційний контент, потребують стратегій, спрямованих на залучення та утримання уваги аудиторії [4, с. 69-77].

Застосування таких стратегій передбачає активне використання інтерактивних форматів, зокрема, обговорень, опитувань, вебінарів, а також створення ексклюзивного контенту, що підвищує цінність участі у спільноті. Це підтверджується також іншими дослідженнями, які підкреслюють важливість інтерактивних комунікаційних стратегій для розвитку віртуальних спільнот і формування нових аксіологічних орієнтацій у цифровому середовищі [1; 3]. Усе це створює нові можливості для культуротворення та соціальної інтеграції в умовах глобалізації, де віртуальні спільноти відіграють роль платформ для

взаємодії та співпраці між представниками різних культур та соціальних груп.

Філософське осмислення освіти, зокрема в умовах цифрової епохи, є важливим елементом для розуміння трансформаційних процесів у суспільстві. У навчальному посібнику під науковою редакцією академіка В. П. Андрущенка освіта розглядається як важливий інститут, що не лише транслює знання, але й формує світоглядні й ціннісні орієнтири індивідів [5]. У сучасних умовах, коли технологічний прогрес та розвиток віртуальних спільнот змінюють традиційні форми навчання, зростає значення освіти, яка має відповідати новим викликам та сприяти формуванню відповідального громадянства.

Зокрема, посібник акцентує увагу на необхідності розвитку «розумної освіти», що здатна інтегрувати сучасні інформаційні технології та забезпечити якісну взаємодію між учасниками освітнього процесу [5]. Ця ідея корелює з думкою, висловленою в попередніх джерелах, де підкреслюється роль віртуальних спільнот як середовищ для розвитку нових форм навчання та взаємодії [1; 4]. Важливим аспектом є також взаємодія між глобальними та локальними контекстами освіти, що потребує осмислення нових викликів, пов'язаних із глобалізацією та впливом цифрових технологій на процеси культуротворення [2; 3].

Дослідження Гонсалеса-Анта та співавторів підкреслює важливість віртуальних спільнот у сучасних соціальних і організаційних контекстах, акцентуючи увагу на необхідності їх сталого розвитку [7]. Одним із основних завдань дослідження є виявлення факторів, які сприяють активній участі віртуальних спільнот, зокрема тих, що належать до професійних спільнот практики. Автори використовують Модель прийняття технологій (з англ. –Technology Acceptance Model) для

вивчення технологічних, особистісних і мотиваційних чинників, які впливають на інтенцію учасників до взаємодії в межах таких спільнот.

Аналіз показує, що найбільш значущими предикторами активної участі є інтерактивність, самоефективність та ідентифікація з віртуальною спільнотою. Це вказує на те, що учасники більш схильні до продовження своєї діяльності у віртуальній спільноті, коли вони відчувають високий рівень комфорту у використанні технологій, коли спільнота надає можливості для самовираження та досягнення особистісних цілей, а також коли вони відчувають себе частиною колективу [7]. Такі результати підтверджують важливість створення умов для активної взаємодії між учасниками та формування відчуття спільної ідентичності, що є ключовим для сталого розвитку віртуальних спільнот.

У контексті нашої статті це дослідження демонструє, що сталість віртуальних спільнот значною мірою залежить від створення умов, які сприяють інтерактивності та активній участі членів. Це, своєю чергою, корелює з висновками щодо важливості якісного контенту та стратегій залучення, які обговорювались у попередніх джерелах [4]. Таким чином, для ефективного функціонування віртуальних спільнот необхідно враховувати комплекс факторів, що визначають мотивацію учасників до взаємодії та підтримання активності, зокрема, через інтерактивний контент та розвиток ідентифікації з спільнотою [7].

У своєму огляді досліджень з психології благополуччя Райан і Десі аналізують дві основні парадигми, що визначають поняття благополуччя: гедонічну та евдемонічну [8]. Гедонічний підхід зосереджується на щасті та визначає благополуччя як досягнення задоволення та уникнення болю. Цей підхід є найбільш поширеним у масовій культурі, де щастя асоціюється з приємними емоціями та позитивним настроєм. У цьому контексті гедонічний підхід розглядає

благополуччя як сукупність позитивних переживань, що виникають у повсякденному житті, і його основними індикаторами є задоволеність життям та емоційний стан.

Евдемонічний підхід (поняття введене ще Арістотелем), натомість, зосереджується на поняттях сенсу та самореалізації, визначаючи благополуччя як міру, в якій людина повністю реалізує свій потенціал і живе у відповідності зі своїми внутрішніми цінностями [8]. Це включає не лише досягнення особистих цілей, але й здатність до рефлексії, розвитку власної ідентичності та автентичності. Евдемонічне благополуччя є більш глибоким та стійким, оскільки воно пов'язане з реалізацією внутрішніх прагнень людини, а не лише з зовнішніми проявами щастя. Дослідження цього підходу виявляють, що люди, які живуть згідно зі своїми внутрішніми переконаннями, відчувають більшу життєву задоволеність та стабільність емоційного стану.

У контексті нашої статті це розмежування важливе для розуміння того, як віртуальні спільноти можуть впливати на різні аспекти благополуччя їхніх учасників. З одного боку, вони можуть слугувати джерелом гедонічного благополуччя через можливість спілкування, розваг та отримання інформації, що приносить задоволення. З іншого боку, вони також можуть сприяти евдемонічному благополуччю, створюючи простір для самореалізації, підтримки та розвитку індивідуальної ідентичності в контексті колективної взаємодії та співпраці [7; 8]. Це дозволяє віртуальним спільнотам виступати як важливим соціальним інструментом, що сприяє не лише короткостроковому задоволенню, але й довгостроковому особистісному розвитку та самоактуалізації.

Дослідження Дінера, Сколлона та Лукаса присвячене вивченню суб'єктивного благополуччя (з англ. – Subjective well-being, далі – SWB), яке охоплює різноманітні аспекти оцінки людиною свого життя: від

миттєвих емоційних станів до загальних суджень щодо задоволеності життям, від депресії до ейфорії [9]. Суб'єктивне благополуччя розглядається як багатовимірне явище, що включає як короткострокові емоційні реакції, так і довгострокові оцінки задоволеності життям. Різні дослідження показують, що SWB є важливим індикатором психологічного здоров'я та соціальної інтеграції, і його вимірювання дозволяє оцінити не лише рівень щастя окремих індивідів, але й загальний соціальний клімат у суспільстві.

Зростання кількості досліджень у цій галузі свідчить про важливість розуміння того, як люди оцінюють своє життя та які чинники впливають на їхню задоволеність. Важливо зазначити, що SWB охоплює як позитивні, так і негативні емоційні аспекти, що робить його складною та багатогранною категорією. У контексті розвитку віртуальних спільнот, концепт суб'єктивного благополуччя стає особливо важливим, оскільки такі спільноти можуть суттєво впливати на різні аспекти SWB своїх учасників [7; 8; 9]. З одного боку, віртуальні спільноти надають можливість для соціальної взаємодії, яка може позитивно вплинути на загальну задоволеність життям і емоційний стан. З іншого боку, надмірна залученість до цифрових комунікацій може призводити до зниження рівня реального соціального контакту та виникнення почуття ізоляції, що негативно позначається на суб'єктивному благополуччі.

У рамках нашого дослідження важливо враховувати, що віртуальні спільноти можуть як підвищувати рівень суб'єктивного благополуччя через інтерактивність і підтримку, так і створювати потенційні ризики для його зниження. Це вимагає подальшого філософського осмислення того, як саме цифрові платформи можуть гармонізувати вплив на благополуччя індивідів та сприяти розвитку їхньої життєвої задоволеності в умовах сучасного мережевого суспільства [9].

У дослідженні Рубіо, Вільясенйор та Ягуе аналізується вплив створення цінностей користувачами віртуальних спільнот на бренд-капітал цих спільнот, зокрема у контексті використання одного або кількох каналів доступу до спільноти (уніканальний та мультиканальний користувачі) [10]. Дослідження виділяє два типи поведінки, пов'язані зі створенням цінності: самоціннісне створення (з англ. – self-value co-creation) та колективне створення цінності (з англ. – communal value co-creation). Перший тип передбачає особисту вигоду учасників через залучення до співдизайну свого досвіду у спільноті, тоді як другий – це взаємодія, що приносить користь іншим через оцінки, рекомендації та ідеї.

Автори відзначають, що мультиканальний доступ (через вебсайт та мобільний додаток) має модерацийний вплив на відносини між створенням цінності та бренд-капіталом віртуальної спільноти, що особливо актуально для таких платформ, як Tripadvisor [10]. Використання різних каналів дозволяє підвищити залученість користувачів і, як наслідок, збільшує їхню участь у створенні цінності, що позитивно впливає на загальний бренд-капітал спільноти. Дослідження також підкреслює важливість розробки стратегій, орієнтованих на підвищення залученості користувачів до процесу створення цінності, що є ключовим для забезпечення стійкості та ефективності віртуальних спільнот.

У контексті нашого дослідження ці висновки мають важливе значення, оскільки вони розкривають механізми залучення учасників віртуальних спільнот до процесу створення цінностей і показують, як такі процеси можуть сприяти розвитку нових ціннісних орієнтацій [7; 10]. Залучення до колективного створення цінностей дозволяє учасникам не лише отримувати особисту вигоду, але й робити внесок у розвиток спільноти, що посилює почуття приналежності та ідентифікації з нею.

Такий підхід сприяє зміцненню соціальної інтеграції та культуротворення у цифровому середовищі, де віртуальні спільноти відіграють важливу роль у формуванні нових соціальних і культурних норм [6; 10].

У дослідженні Гола та Банашека здійснено огляд літератури, що стосується взаємозв'язку між використанням Інтернету, щастям та соціальною взаємодією [11]. Автори акцентують увагу на суб'єктивній природі щастя, розглядаючи його як індивідуальну оцінку загальної задоволеності життям. Вони підкреслюють, що інтернет може виступати як засіб для покращення соціальної комунікації та встановлення міжособистісних зв'язків, що, у свою чергу, сприяє підвищенню рівня щастя та загального благополуччя. Дослідження, наведені в цьому огляді, демонструють, що інтернет-технології можуть бути потужним інструментом для підтримання та розвитку соціальних зв'язків, особливо для людей, які через різні причини мають обмежені можливості для офлайн-взаємодії. Автори зазначають, що активна участь у віртуальних спільнотах та онлайн-комунікація сприяють зменшенню почуття ізоляції та підвищенню рівня соціальної підтримки, що є важливими чинниками для досягнення суб'єктивного благополуччя [11].

Ці висновки є важливими для нашого дослідження, оскільки вони підкреслюють позитивний вплив віртуальних спільнот на рівень щастя їхніх учасників, підтверджуючи важливість соціальної взаємодії у цифровому середовищі [6; 7]. Крім того, у контексті нашого аналізу варто враховувати, що хоча інтернет може сприяти зростанню рівня щастя завдяки розширенню соціальних зв'язків, цей ефект значною мірою залежить від типу та якості взаємодії у віртуальних спільнотах [8; 9]. Важливо також пам'ятати про можливі ризики, пов'язані з надмірною залученістю до онлайн-активності, яка може призвести до зниження

якості реальних соціальних зв'язків та емоційного благополуччя, що вимагає подальшого дослідження цього питання.

У своєму огляді Венслі, Ботті, МакКілоп та Меррі аналізують поняття комфорту як багатовимірною феномену, що охоплює різні аспекти досвіду пацієнтів у медичних закладах [12]. Дослідження включає огляд 62 статей, які досліджують як теоретичні, так і практичні аспекти комфорту з точки зору пацієнтів і медичного персоналу в різних умовах медичної допомоги, включаючи хоспіси, відділення швидкої допомоги, педіатричні, медичні та хірургічні відділення, а також будинки для людей похилого віку.

Автори визначають комфорт як мультидисциплінарне явище, яке складається з фізичного полегшення, а також позитивного емоційного стану, що сприяє зміцненню здатності пацієнтів справлятися з викликами, пов'язаними з хворобою, травмами або інвалідністю. Різні чинники впливають на комфорт пацієнтів, які є унікальними для кожного індивіда. Дослідження виділяє чотири взаємопов'язані рівні впливу на досвід комфорту: особисті стратегії самозаспокоєння, присутність родини, дії та поведінка медичного персоналу, а також вплив навколишнього середовища [12].

У контексті нашого дослідження ці висновки підкреслюють важливість індивідуалізації підходів до забезпечення комфорту як у реальних, так і у віртуальних середовищах. Віртуальні спільноти, подібно до медичних установ, можуть мати різні впливи на благополуччя їхніх учасників залежно від соціальної підтримки, контенту та загальної атмосфери взаємодії [7; 8]. Створення комфортного середовища у віртуальних спільнотах, що сприяє розвитку почуття безпеки та підтримки, є ключовим аспектом для забезпечення позитивного досвіду та зміцнення соціальної згуртованості серед їхніх учасників. Як і у випадку з медичними закладами, якість взаємодії,

чуйність з боку адміністраторів спільнот і відповідність контенту потребам користувачів відіграють вирішальну роль у формуванні нового цифрового комфорту, що стає важливим критерієм успішності та стабільності віртуальних спільнот [12].

У своєму дослідженні Сіферт проводить концептуальний аналіз поняття комфорту, підкреслюючи його значення як складного, багатовимірного феномену, що відіграє важливу роль у забезпеченні якості життя [13]. Автор розглядає комфорт як явище, що складається з фізичних, психоемоційних, соціальних та екзистенційних компонентів, які разом формують загальне відчуття благополуччя індивіда. Комфорт визначається не лише як відсутність фізичного болю або дискомфорту, але й як стан емоційного та психічного задоволення, який дозволяє людині відчувати себе захищеною та підтриманою. Особливу увагу Сіферт приділяє тому, що поняття комфорту є суб'єктивним і залежить від індивідуального сприйняття кожного пацієнта. Це підкреслює важливість персоналізованого підходу до забезпечення комфорту, де враховуються унікальні потреби та очікування кожної людини. Аналіз показує, що комфорт є не просто відсутністю негативних факторів, але також наявністю позитивних умов, які сприяють відчуттю безпеки, затишку та загального благополуччя [13].

У контексті нашого дослідження концепція комфорту може бути застосована до віртуальних спільнот, які також потребують створення умов для психологічного та соціального комфорту їхніх учасників [12]. Як і в медичних умовах, забезпечення цифрового комфорту у віртуальних спільнотах залежить від кількох факторів: якості взаємодії, підтримки та відповідного контенту, що відповідає індивідуальним потребам користувачів [7; 8]. Важливо розуміти, що кожна віртуальна спільнота повинна адаптувати свої стратегії для забезпечення

оптимального комфорту, враховуючи унікальні особливості своїх учасників та їхні очікування від взаємодії у цифровому середовищі [13].

Дискусія. На нашу думку, майбутній розвиток віртуальних спільнот буде визначатися зростаючим значенням цифрових платформ як засобів соціальної інтеграції та культурного творення. Віртуальні спільноти перетворюються на потужні інструменти формування нових соціальних зв'язків та культурних норм, що, з одного боку, сприяє глобалізації культурних процесів, а з іншого – стимулює появу нових локальних ідентичностей у цифровому середовищі [6]. Такі спільноти надають можливість для розвитку інноваційних освітніх моделей, розширюючи доступ до знань і сприяючи формуванню «розумної освіти», яка відповідає потребам сучасного інформаційного суспільства [1; 5].

Особливо перспективним є розвиток професійних віртуальних спільнот, що функціонують як мережі практики, де учасники обмінюються досвідом, знаннями та підтримують один одного у професійному зростанні. Дослідження показують, що сталість таких спільнот залежить від створення умов для ефективної взаємодії, інтерактивності та розвитку відчуття спільної ідентичності серед учасників [7]. У цьому контексті важливою є інтеграція мультимедійних стратегій доступу, які дозволяють користувачам взаємодіяти через різні цифрові платформи, забезпечуючи більшу гнучкість і залученість [10].

Одним з основних соціально-філософських наслідків розвитку віртуальних спільнот є трансформація традиційних соціальних відносин. Мережеві структури створюють нові форми соціальної організації, які базуються не на ієрархічних зв'язках, а на горизонтальних мережах, що дозволяє забезпечити більшу рівність та відкритість у процесах комунікації [6; 11]. Це призводить до переосмислення понять влади, соціального капіталу та взаємодії, адже цифрові технології стають

інструментом для самоврядування та самовираження в умовах глобалізації.

Ще одним важливим аспектом є вплив віртуальних спільнот на суб'єктивне благополуччя їхніх учасників. Як зазначають Райан і Десі, залученість до віртуальних спільнот може позитивно впливати на відчуття самореалізації та особистого розвитку, сприяючи евдемонічному благополуччю [8]. Проте надмірне занурення у віртуальні взаємодії може викликати почуття ізоляції та відчуження, що негативно позначається на загальному рівні суб'єктивного благополуччя [9]. Це вимагає подальшого дослідження та розробки підходів, які б допомогли збалансувати позитивні та негативні аспекти взаємодії у віртуальному середовищі.

У майбутньому варто очікувати подальшого розвитку таких напрямків, як віртуальні навчальні платформи, професійні мережі та спільноти за інтересами, які будуть все більше інтегруватися у повсякденне життя людей [7; 10]. Важливим трендом є розвиток технологій доповненої та віртуальної реальності, що дозволить створювати більш інтерактивні та занурювальні форми взаємодії у віртуальних спільнотах. Це відкриває нові можливості для формування колективної ідентичності та співпраці у глобальному масштабі [6].

Однак, разом із позитивними аспектами, з'являються нові виклики, пов'язані з безпекою даних, збереженням приватності та контролем над інформаційними потоками. У зв'язку з цим важливо розробляти нові етичні та правові стандарти, що регулюватимуть діяльність віртуальних спільнот і забезпечуватимуть захист прав їхніх учасників [2; 12]. Крім того, важливим є питання культурного різноманіття та збереження локальних особливостей в умовах глобального інформаційного простору, що вимагає підходів, які б сприяли інтеграції та взаємоповазі між різними культурами у віртуальних середовищах [3; 4].

Таким чином, майбутнє віртуальних спільнот, таких як Reddit, GitHub, LinkedIn, Quora та Discord, буде характеризуватися значним впливом на соціальну взаємодію та культурні процеси в цифровому середовищі. З одного боку, ці платформи сприятимуть формуванню нових соціальних норм, збагаченню глобального культурного діалогу та розвитку інноваційних освітніх і професійних моделей. Вони стануть основою для глобальної співпраці та обміну знаннями, як це вже відбувається у професійних мережах GitHub та LinkedIn, де розробники та фахівці обмінюються досвідом і підтримують одне одного [6; 7; 10].

З іншого боку, існує ризик посилення соціальної фрагментації та поляризації через утворення замкнених груп із спільними інтересами, що можна спостерігати на таких платформах, як Reddit та Discord. Це може призвести до формування інформаційних бульбашок, де користувачі отримують лише вузькоспрямовану інформацію, що підтверджує їхні погляди, і обмежує доступ до альтернативних точок зору [11; 12].

Впровадження новітніх технологій, таких як доповнена та віртуальна реальність, на платформах типу Discord та майбутніх аналогах, може створити ще більш інтерактивні середовища для соціальної взаємодії. Це відкриває нові можливості для творчих спільнот, таких як Pinterest, де користувачі зможуть не лише обмінюватися ідеями, а й співпрацювати в реальному часі у віртуальному просторі [6; 10].

Водночас, розширення функціоналу та інтеграція нових технологій несуть ризики, пов'язані із захистом приватності та безпекою даних. Успішний розвиток віртуальних спільнот потребуватиме впровадження нових етичних стандартів та правових норм, щоб забезпечити безпеку і дотримання прав їхніх учасників, особливо на таких великих платформах, як Facebook та LinkedIn, які мають глобальний вплив [2;

12]. У перспективі такі спільноти можуть стати важливими соціальними інститутами, які не лише змінюють традиційні моделі соціальної взаємодії, але й впливають на політичні та культурні процеси у глобальному масштабі.

Висновки. Дослідження показало, що віртуальні спільноти відіграють важливу роль у сучасному інформаційному суспільстві, створюючи нові умови для соціальної взаємодії, культурного творення та формування ціннісних орієнтацій. У процесі дослідження були розглянуті різні аспекти функціонування віртуальних спільнот, включаючи їх вплив на формування особистісної ідентичності, інтеграцію знань і досвіду, а також підтримку суб'єктивного благополуччя учасників. Особливу увагу було приділено аналізу того, як віртуальні спільноти стають платформами для розвитку нових форм соціальної взаємодії та самореалізації, що є важливим у контексті сучасних глобалізаційних процесів.

Віртуальні спільноти стали важливими носіями нових ціннісних орієнтацій у цифрову епоху. Вони сприяють розвитку таких цінностей, як відкритість, співпраця, підтримка індивідуального розвитку та колективна ідентичність. Завдяки здатності об'єднувати людей на основі спільних інтересів та цінностей, незалежно від географічних та культурних меж, віртуальні спільноти сприяють виникненню нових соціальних патернів, які переосмислюють традиційні форми соціальної організації. Вони також виступають як платформи для культурної та соціальної інновації, де відбувається взаємодія між глобальними та локальними контекстами, створюючи нові можливості для культурного діалогу та інтеграції.

Отримані результати мають важливе значення для соціальної філософії та практики, оскільки вони дозволяють переосмислити роль цифрових технологій у сучасному суспільстві та їх вплив на соціальні

процеси. Віртуальні спільноти виступають як нові соціальні інститути, що не лише змінюють традиційні соціальні відносини, але й формують нові ціннісні орієнтири, які можуть стати основою для розвитку суспільства майбутнього. Для соціальної філософії це означає необхідність більш глибокого аналізу впливу цифрових технологій на формування суспільних норм, культурних практик та етичних стандартів у мережевому суспільстві.

Практичне значення дослідження полягає в тому, що результати можуть бути використані для розробки стратегій розвитку віртуальних спільнот, які б сприяли підтриманню соціальної згуртованості, підвищенню рівня суб'єктивного благополуччя їх учасників та розвитку культурного різноманіття в умовах глобалізації. Також ці результати можуть стати основою для впровадження нових підходів до управління віртуальними спільнотами, що враховують особливості цифрового середовища та індивідуальні потреби користувачів.

Перспективи подальших досліджень включають глибше вивчення впливу віртуальних спільнот на формування особистісної ідентичності та соціальної згуртованості, зокрема в контексті міжкультурної взаємодії. Варто звернути увагу на аналіз етичних аспектів функціонування цифрових спільнот, особливо у зв'язку з питаннями приватності, безпеки даних та регуляції інформаційних потоків. Подальші дослідження можуть зосередитися на вивченні впливу новітніх технологій, таких як доповнена та віртуальна реальність, на розширення можливостей для соціальної взаємодії у віртуальних спільнотах. Важливо також дослідити, як індивідуальні та колективні стратегії підтримки суб'єктивного благополуччя учасників можуть бути застосовані у віртуальних середовищах. Крім того, перспективним є вивчення впливу віртуальних спільнот на розвиток

громадянського суспільства та соціальних ініціатив у глобальному контексті.

Література:

1. Андрущенко, В. (2024) Безальтернативна матриця освіти: «розумна освіта» як потреба і реальність XXI століття. *Вища освіта України*, 1. 5-10.

2. Дзьобань, О.П. (2021) Цифрова людина як філософська проблема. *Інформація і право*, 2 (37). 9-19.

3. Найдьонов, О. (2017) Суперечливість впливу інтернет-технологій на процеси культуротворення. *Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії*. 12. 95-103.

4. Паздерська, Р. С., Марковець, О. В. (2021) Визначення контенту та стратегій підвищення його ефективності у віртуальних спільнотах. *Вісник Вінницького політехнічного інституту*. № 3. 69-77.

5. Філософія освіти: навчальний посібник (2021). 2-ге видання / за наук. ред. академіка В.П. Андрущенка та ін.. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова. 348.

6. Castells, M. (2000) *The Rise of the Network Society*. Wiley-Blackwell. <<https://doi.org/10.1002/9781444319514>> (2024, червень, 21).

7. González-Anta, B., Pérez de la Fuente, I., Zornoza, A., Orengo, V. (2023) Building Sustainable Virtual Communities of Practice: A Study of the Antecedents of Intention to Continue Participating. *Sustainability*. 15(21). 15657.

8. Ryan, R.M., Deci, E.L. (2001) On happiness and human potentials: A review of research on hedonic and eudaimonic well-being. *Annual Review of Psychology*. 52(1). 141–166.

9. Diener, E.D., Scollon, C.N., Lucas, R.E. (2003) The evolving concept of subjective well-being: the multifaceted nature of happiness. *Advances in Cell Aging and Gerontology*. 15. 187–219.
10. Rubio, N., Villaseñor, N., Yagüe, M.J. (2021) Influence of Value Co-Creation on Virtual Community Brand Equity for Unichannel vs. Multichannel Users. *Sustainability*. 13(15). 8403.
11. Hall, R.H., Banaszek, A. (2014) The internet, happiness, and social interaction: a review of literature. *Lecture Notes in Computer Science*. 8527. 166–174.
12. Wensley, C., Botti, M., McKillop, A., Merry, A.F. (2017) A framework of comfort for practice: an integrative review identifying the multiple influences on patients' experience of comfort in healthcare settings. *International Journal for Quality in Health Care*. 29(2). 151–162.
13. Siefert, M.L. (2022) Concept analysis of comfort. *Nursing Forum*. 37(4). 16–23.
14. Stack Overflow. <<https://stackoverflow.com>> (2024, червень, 21).
15. MyFitnessPal. <<https://www.myfitnesspal.com>> (2024, червень, 21).
16. Facebook. <<https://www.facebook.com>> (2024, червень, 21).
17. LinkedIn. <<https://www.linkedin.com>> (2024, червень, 21).
18. Coursera. <<https://www.coursera.org>> (2024, червень, 21).
19. Reddit. <<https://www.reddit.com>> (2024, червень, 21).
20. GitHub. <<https://github.com>> (2024, червень, 21).
21. Discord. <<https://discord.com>> (2024, червень, 21).
22. Quora. <<https://www.quora.com>> (2024, червень, 21).
23. Fitbit. <<https://www.fitbit.com>> (2024, червень, 21).
24. Pinterest. <<https://www.pinterest.com>> (2024, червень, 21).

References:

1. Andrushchenko, V. (2024) Bezalternatyvna matrytsia osvity: «rozumna osvita» yak potreba i realnist 21 stolittia [The no-alternative matrix of education: «smart education» as a need and reality of the 21st century.]. *Vyshcha osvita Ukrainy*, 1. 5-10. [in Ukrainian].

2. Dzoban, O.P. (2021) Tsyfrova liudyna yak filosofska problema [Digital Man as a Philosophical Problem]. *Informatsiia i pravo*. 2 (37). 9-19. [in Ukrainian].

3. Naidonov, O. (2017) Superechlyvist vplyvu internet-tekhnologii na protsesy kulturotvorennia [Controversy of the influence of Internet technologies on the processes of cultural creation]. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriiia filosofsko-politologichni studii*. 12. 95-103. [in Ukrainian].

4. Pazderska, R. S., Markovets, O. V. (2021) Vyznachennia kontentu ta stratehii pidvyshchennia yoho efektyvnosti u virtualnykh spilnotakh [Definition of content and strategies for increasing its effectiveness in virtual communities]. *Visnyk Vinnytskoho politekhnichnoho instytutu*. № 3. 69-77. [in Ukrainian].

5. Filosofiia osvity: navchalnyi posibnyk [Philosophy of education: study guide] (2021). 2-he vydannia / za nauk. red. akademika V.P. Andrushchenka ta in.. Kyiv: Vyd-vo NPU imeni M. P. Drahomanova. 348. [in Ukrainian].

6. Castells, M. (2000) *The Rise of the Network Society*. Wiley-Blackwell. Retrieved from <<https://doi.org/10.1002/9781444319514>> [in English] (2024, червень, 21).

7. 7. González-Anta, B., Pérez de la Fuente, I., Zornoza, A., Orengo, V. (2023) Building Sustainable Virtual Communities of Practice: A Study of the Antecedents of Intention to Continue Participating. *Sustainability*. 15(21). 15657. [in English].

8. Ryan, R.M., Deci, E.L. (2001) On happiness and human potentials: A review of research on hedonic and eudaimonic well-being. *Annual Review of Psychology*. 52(1). 141–166. [in English].
9. Diener, E.D., Scollon, C.N., Lucas, R.E. (2003) The evolving concept of subjective well-being: the multifaceted nature of happiness. *Advances in Cell Aging and Gerontology*. 15. 187–219. [in English].
10. Rubio, N., Villaseñor, N., Yagüe, M.J. (2021) Influence of Value Co-Creation on Virtual Community Brand Equity for Unichannel vs. Multichannel Users. *Sustainability*. 13(15). 8403. [in English].
11. Hall, R.H., Banaszek, A. (2014) The internet, happiness, and social interaction: a review of literature. *Lecture Notes in Computer Science*. 8527. 166–174. [in English].
12. Wensley, C., Botti, M., McKillop, A., Merry, A.F. (2017) A framework of comfort for practice: an integrative review identifying the multiple influences on patients' experience of comfort in healthcare settings. *International Journal for Quality in Health Care*. 29(2). 151–162. [in English].
13. Siefert, M.L. (2022) Concept analysis of comfort. *Nursing Forum*. 37(4). 16–23. [in English].
14. Stack Overflow. Retrieved from <<https://stackoverflow.com>> [in English] (2024, червень, 21).
15. MyFitnessPal. Retrieved from <<https://www.myfitnesspal.com>> [in English] (2024, червень, 21).
16. Facebook. Retrieved from <<https://www.facebook.com>> [in English] (2024, червень, 21).
17. LinkedIn. Retrieved from <<https://www.linkedin.com>> [in English] (2024, червень, 21).
18. Coursera. Retrieved from <<https://www.coursera.org>> [in English] (2024, червень, 21).

19. Reddit. Retrieved from <<https://www.reddit.com>> [in English] (2024, червень, 21).

20. GitHub. Retrieved from <<https://github.com>> [in English] (2024, червень, 21).

21. Discord. Retrieved from <<https://discord.com>> [in English] (2024, червень, 21).

22. Quora. Retrieved from <<https://www.quora.com>> [in English] (2024, червень, 21).

23. Fitbit. Retrieved from <<https://www.fitbit.com>> [in English] (2024, червень, 21).

24. Pinterest. Retrieved from <<https://www.pinterest.com>> [in English] (2024, червень, 21).

Citation: Maksym Pedchenko (2024). VIRTUAL COMMUNITIES AS CARRIERS OF NEW VALUES IN THE DIGITAL AGE. Frankfurt. TK Meganom LLC. Paradigm of knowledge. 5(63). doi: 10.26886/2520-7474.5(63)2024.3

Copyright Maksym Pedchenko ©. 2024. This is an openaccess article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (CC BY). The use, distribution or reproduction in other forums is permitted, provided the original author(s) or licensor are credited and that the original publication in this journal is cited, in accordance with accepted academic practice. No use, distribution or reproduction is permitted which does not comply with these terms.